

CONFERÈNCIES D'ECONOMIA EUROPEA: PER UN NOU CONTRACTE SOCIAL EUROPEU
**Els corrents de fons de l'economia: globalització, canvi
tecnològic i competència**

25 d'octubre 2019

Stephen Ezell (ITIF): "La regulació europea ha d'abraçar el principi d'innovació per sobre del de precaució; és a dir, pressuposar que les innovacions no afectaran l'economia"

En l'arrencada de la sessió, el seu moderador, Martí Parellada, catedràtic d'economia aplicada de la Universitat de Barcelona i membre d'EuropeG, va voler ressaltar dos aspectes importants de la digitalització: en primer lloc, la posició de pràctic monopoli en què operen algunes plataformes -amb Google i Facebook ostentant quotes de mercat del 91 i el 70% en els seus respectius segments-; i com aquesta situació es deu al monopoli de la dada, sobre el qual Parellada va considerar que hauríem de reflexionar tots.

**La regulació a Europa ha d'abraçar el principi
d'innovació per sobre del de precaució**

A continuació, va prendre la paraula Stephen Ezell, vicepresident de polítiques d'innovació global de l'Information Technology and Innovation Foundation (ITIF), que va inspirar la seva intervenció en el document que l'entitat ha preparat per al govern finlandès sobre les assignatures pendents de la regulació digital europea.

Ezell va assenyalar que l'economia digital ja representa una quarta part del PIB mundial, i que arribarà al 50% el 2030. En aquest context, i durant l'última dècada, el trànsit transfronterer de dades s'ha multiplicat per 45 i, el 2015, el valor d'aquests fluxos de dades va superar al del comerç de mercaderies a tot el món.

Estem per tant en un context nou i inèdit, hiperconnectat i en què les màquines són cada vegada més autònomes, com acredita que al Japó ja hi hagi robots que es fabriquen i reparen sols, o que Siemens compti amb fàbriques en què el 75% del seu funcionament és autònom. Per al ponent això tindrà implicacions per a totes les indústries i presenta als països i regions de tot el món grans oportunitats.

I Europa es juga molt en aquesta carrera per capitalitzar les oportunitats de l'economia digital, perquè actualment és la seu de tot just un 11% dels unicorns mundials -és a dir, les companyies tecnològiques valorades en més de 1.000 milions del món-, i en les

últimes dues dècades la innovació ha contribuït a la productivitat de les seves empreses la meitat que en el cas de les seves homòlogues nord-americanes.

Stephen Ezell (ITIF): "Europa ha d'entendre que la innovació més transformadora consisteix a aplicar les TICs a tots els sectors de l'economia per tornar-los més productius"

Però, per Ezell, aprofitar aquestes oportunitats passa perquè Europa entengui que la innovació més transformadora no consisteix en la producció de tecnologia, sinó en aplicar les tecnologies de la informació i la comunicació (les anomenades TICs) a tots els sectors de l'economia per tornar-los més productius. I a més, la demarcació ha d'acceptar que ha perdut l'oportunitat de liderar sectors com el de la informàtica en núvol, els motors de cerca o les xarxes socials, però que en canvi sí que parteix d'una posició avantatjosa, per exemple, per construir plataformes B2B en el servei de sectors com el de l'automoció o les energies netes, a les quals pot aplicar, a més, les últimes innovacions en matèria d'intel·ligència artificial o *blockchain*.

A continuació, el vicepresident de polítiques d'innovació global de l'ITIF va abordar quines regulacions poden contribuir a un major desenvolupament de la innovació a Europa, classificant-les en les de tipus fundacional, com el GDPR, i en les més importants ara mateix: les de filtre i les proactives, que consistirien, per exemple, en homologar a nivell europeu els requisits per testejar el vehicle autònom.

Stephen Ezell (ETIF): "Europa no està invertint prou en R + D: només cinc països dediquen un percentatge major del seu PIB a la innovació que els Estats Units"

Encara en matèria de regulació, Ezell va instar Europa a abraçar el principi d'innovació per sobre del de precaució; és a dir, pressuposar que les innovacions no afectaran l'economia i que sigui el regulador qui demostrï el contrari. I és que, en termes absoluts, les empreses europees innoven el mateix que les nord-americanes, però les segones ho fan en un entorn més flexible que els permet escalar seus negocis abans. En el cas concret de la tecnologia financera, s'hauria d'avançar per tal que els emprenedors puguin accedir a les dades de les grans institucions financeres i en la generalització dels *sandboxes* regulatoris.

En el tram final de la seva intervenció, el ponent encara va presentar tres recomanacions a la innovació europea: que destini més capital perquè les seves pimes puguin innovar -a través, per exemple, de cupons d'innovació com els que ja existeixen a Àustria o als Països Baixos-; que apostin per la formació contínua o la reeducació competencial -com fan estats membre com Finlàndia, que compta amb una estratègia nacional d'educació en intel·ligència artificial-; i la creació d'un dividend innovador, que permeti una millor redistribució dels guanys de productivitat que afavorirà, per exemple, l'automatització.

Ha arribat el moment de replantejar la forma en què Europa regula l'economia digital?

En el col·loqui de tancament de la sessió, el seu primer ponent, Carles Esteva, director general adjunt a càrrec de les ajudes estatals de la direcció general de competència de la Comissió Europea, va assenyalar que no hem de demonitzar la innovació, però que les posicions de domini de determinades plataformes si plantegen riscos importants.

Sobretot perquè aquestes plataformes exerceixen en ocasions el monopoli de les dades, i sense aquestes dades no poden aparèixer nous actors. En aquest sentit, Esteva va apuntar que la Comissió ha estat molt activa imposant, per exemple, multes milionàries a empreses com Facebook o Amazon, examinant pràctiques i fusions anticompetitives en l'àmbit digital, o dificultant que les grans plataformes puguin moure els seus beneficis entre jurisdiccions per aconseguir imposicions més beneficioses.

Carles Esteva (Comissió Europea): "Europa s'hauria de plantejar si les multes milionàries a les grans tecnològiques són efectivament dissuasives, i si s'hauria d'actuar abans que exerceixin posicions de monopoli"

No obstant això, el ponent va admetre que potser ha arribat el moment de canviar, i que Europa hauria de plantejar si les multes a les grans tecnològiques són efectivament dissuasives, i si hauria d'actuar abans que aquestes plataformes exerceixin posicions de monopoli. Per a això, s'ha iniciat un debat en la Comissió sobre si haurien de reforçar-se els actuals instruments de política de competència o més aviat s'hauria d'establir mecanismes de regulació com els que han donat peu al GDPR.

Finalment, Esteva va posar en relleu que Europa s'ha de plantejar incorporar noves eines en matèria de competència per fer front al desafiament de les grans plataformes tecnològiques de països com la Xina, amb grans suports estatals i que operen com a pràctics monopolis en els seus mercats domèstics, de manera que quan surten a competir a nivell mundial ho fan en ocasions amb una potència aclaparadora.

Els usuaris també som responsables dels monopolis digitals perquè ens costa canviar

El següent ponent, Massimo Motta, research professor d'ICREA-Universitat Pompeu Fabra, va presagiar que, si no fem res per evitar-ho, cada vegada es produirà una major concentració en les plataformes digitals, però no només per les economies d'escala dels costats de l'oferta i la demanda que generen, sinó també pel propi comportament dels consumidors, als quals els costa canviar.

Massimo Motta (ICREA-Universitat Pompeu Fabra): "En els últims 4 o 5 anys, Google, Facebook, Apple i Microsoft han comprat 500 empreses i, no obstant això, les autoritats de competència només han investigat tres d'aquestes operacions"

Tornant, però, al que fan aquestes grans plataformes per excloure als seus competidors, Motta va lamentar que, només en els últims 4 o 5 anys, les quatre grans tecnològiques -Google, Facebook, Apple i Microsoft- hagin comprat 500 empreses i, no obstant això, les autoritats de competència només han investigat tres d'aquestes operacions.

Per solucionar aquesta situació, el ponent va considerar necessàries dos tipus d'intervencions: d'una banda, complementar les regulacions convencionals amb unes noves regles de joc que obliguin a les grans plataformes a una major transparència, a la no discriminació i a la interoperabilitat; i, d'altra, tornar més àgils i potents les polítiques de competència perquè intervinguin de forma ràpida i contundent.

La digitalització no destrueix ocupació: canvia els treballs que hem de realitzar

L'última ponent del debat, Sara de la Rica, directora de ISEAK i catedràtica d'economia de la Universitat del País Basc, va desmentir que la digitalització de l'economia estigui destruint llocs de treball, el que fa és canviar els treballs que realitzem.

D'una banda, s'han intensificat les tasques més qualificades i complementàries a la digitalització -les que, en definitiva, creen i transformen les màquines-; han aparegut ocupacions emergents neutrals a aquest procés -com els serveis a la tercera edat, en un context d'envelliment de la població-; i sí que han desaparegut treballs de baixa qualificació, i els que els feien, sovint persones d'entre 40 i 45 anys, no s'han sabut reciclar per optar a rols nous.

Sara de la Rica (ISEAK): "Més de la meitat dels 1.200.000 aturats espanyols de més de 45 anys porten més de dos anys sense feina. La gran majoria no té cap sortida laboral, i el mercat sovint no els vol ni mirar "

A Espanya, aquesta realitat queda patent pel fet que el 50% del 1.200.000 aturats de més de 45 anys portin més de dos anys sense treballar, la qual cosa apunta que la seva situació és crònica.

Per posar remei a aquesta situació, de la Rica ha apuntat que hem de posar la inversió en capital humà al mateix nivell que la destinada al capital tecnològic, i trencar per tant la creença generalitzada al nostre país que la tecnologia és una inversió i la formació, en

canvi, una despesa. En definitiva, les persones han d'estar en el centre del procés de digitalització, les empreses han de començar a assumir la seva responsabilitat tecnològica corporativa, com va apuntar Antón Costas recentment, i Europa ha de prendre el camí en què es troben ja Àustria, Finlàndia o França, i invertir decididament en la formació al llarg de tota la vida.